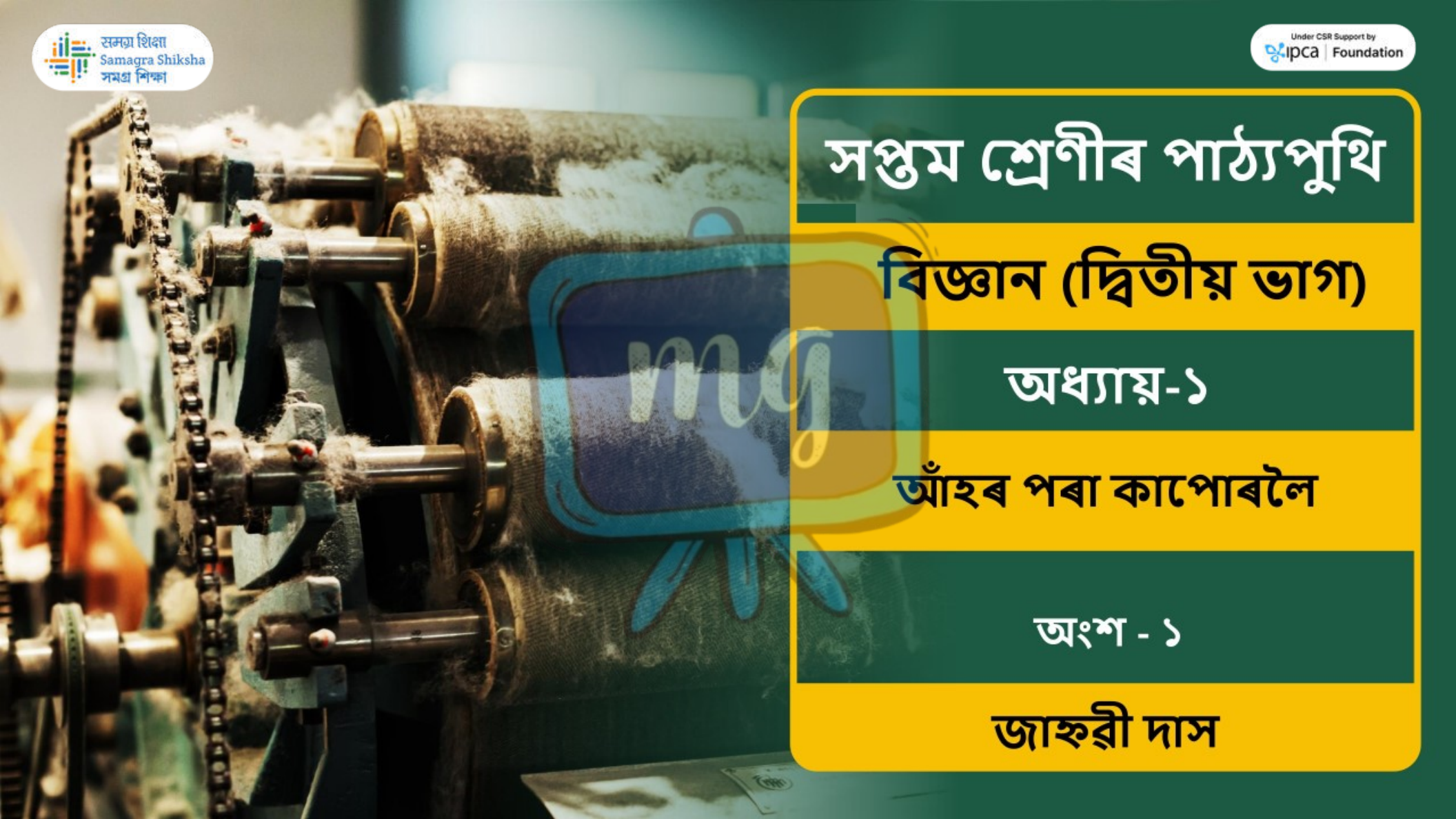

সমগ্ৰ শিক্ষা
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

সপ্তম শ্রেণীৰ পাঠ্যপুথি

বিজ্ঞান (দ্বিতীয় ভাগ)

অধ্যায়-১

আঁহৰ পৰা কাপোৰলৈ

অংশ - ১

জাহ্নৱী দাস

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

পৰিচয়

☛ আঁহ — দীঘল, মিহি, অবিৰত সূতা বা আঁহ উদ্ভিদ আৰু প্ৰাণীৰ পৰা পোৱা যায়।

আঁহ

সূতা

কাপোৰ ব'বলৈ

কাপোৰ

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

আঁহৰ প্ৰকাৰ

- প্ৰাকৃতিক আঁহ
  - প্ৰাণীৰ আঁহ
    - উদাহৰণ : ঊণ আৰু পাট
  - উদ্ভিদৰ আঁহ
    - উদাহৰণ : মৰাপাট, কপাহ
- কৃত্ৰিম আঁহ
  - উদাহৰণ : নাইলন, পলিয়েষ্টাৰ

প্ৰাণীৰ আঁহ

- ঊণ আৰু পাটৰ আঁহ প্ৰাণীৰ পৰা আহৰণ কৰা যায়।
- পাটৰ আঁহ পাটপলুৰ লেটাগুটিৰ পৰা পোৱা যায়।
- ভেড়া, ছাগলী আৰু য়াক আৰু আন কিছুমান প্ৰাণীৰ পৰা ঊণ পোৱা যায়।

লামা

আলপাকা

উট

য়াক

সমগ্ৰ শিক্ষা
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

লামা

আলপাকা

- উট, লামা আৰু আলপাকাৰ নোমকো প্ৰক্ৰিয়াকৰণ কৰি ঊণ উৎপন্ন কৰা হয়।
- ভাৰতত পোৱা বেছিভাগেই ঊণ ভেড়াৰ পৰা পোৱা যায়।

উট

য়াক

ঊণ (Wool)

- ঊণ হৈছে প্ৰাণীৰ আঁহ।

ঊণৰ উৎস —

- ঊণ পোৱা যায় —
- ভেড়া
- য়াক (তিব্বত আৰু লাডাখ)
- এংগোৰা ছাগলী (পাহাৰীয়া অঞ্চল-জম্মু আৰু কাশ্মীৰ)
- উট
- লামা আৰু আলপাকা (দক্ষিণ আমেৰিকা)

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

তোমালোকে জানানে

- এই প্ৰাণীবোৰৰ শৰীৰত কিয় ডাঠ নোমৰ আৱৰণ থাকে?
- নোমবোৰে বহুত বায়ু ধৰি ৰাখিব পাৰে।
- বায়ু হৈছে তাপৰ কুপৰিবাহী।
- সেইকাৰণে নোমে এই প্ৰাণীবোৰৰ গা গৰম কৰি ৰাখে।

সমগ্র শিক্ষা
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

ভেড়া পালন আৰু প্ৰজনন

নিৰ্বাচিত প্ৰজনন —

☛ মিহি অধঃস্থ নোম থকা পূৰ্ণ ভেড়া পোৱালি জন্ম দিবলৈ মতা-মাইকী ভেড়া বাছনি কৰা পদ্ধতিটোক 'নিৰ্বাচিত প্ৰজনন' (Selective breeding) বুলি কোৱা হয়।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

ঊণৰ আঁহ লাভ কৰা

- ভেড়াৰ লোমশ ছালত দুবিধ আঁহ থাকে।
  - মোটা দাড়িৰ চুলিখিনি।
  - ছালৰ ওচৰৰ মিহি কোমল তলৰ চুলি।
  - এই মিহি চুলিবোৰে ঊণ তৈয়াৰ কৰিবলৈ আঁহৰ যোগান ধৰে।

সমগ্র শিক্ষা
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

আঁহৰ পৰা ঊণ বনোৱা পদ্ধতি

প্ৰথম স্তৰ (Step I) :

☛ ছিয়াৰিং : ভেড়াৰ শৰীৰৰ পৰা পাতল এতৰপ ছালৰ সৈতে নোমবোৰ আঁতৰাই পেলোৱা হয়। এই পদ্ধতিটোক মুণ্ডন বা প্ৰাণীৰ নোম খুৰোৱা বুলি কোৱা হয়।

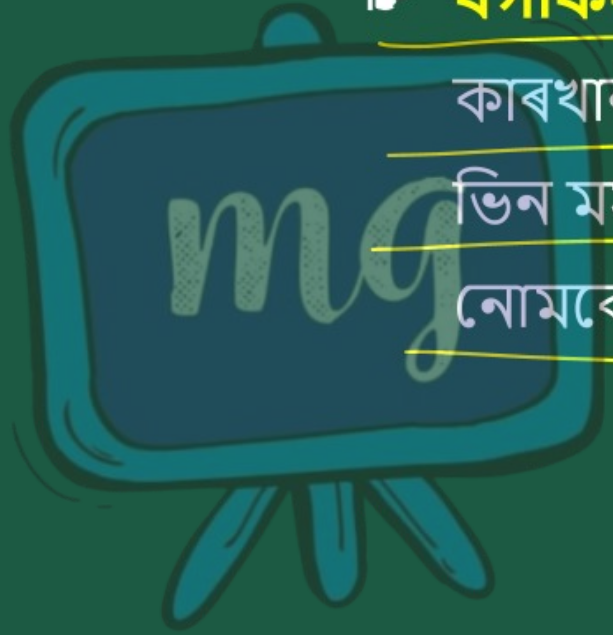
দ্বিতীয় স্তৰ (Step II) :

☛ **স্কাউৰিং :** ছালৰ সৈতে কাটিলোৱা নোমবোৰ চৌবাচ্চাত ভালদৰে ধুই তেল, ধুলি আৰু ময়লাবোৰ আঁতৰাই লোৱা হয়। ইয়াক নির্ঘর্ষণ বা পৰিষ্কাৰকৰণ বুলি কোৱা হয়।

তৃতীয় স্তৰ (Step III) :

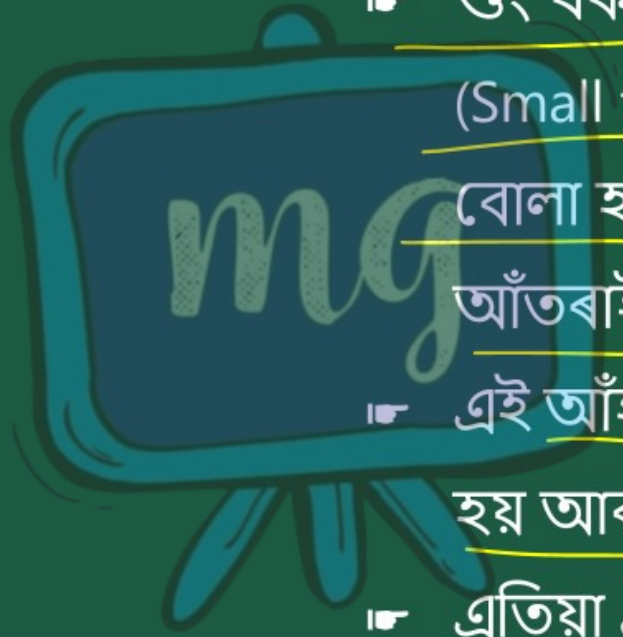
☛ **বৰ্গীকৰণ :** নোম থকা ছালবোৰ কাৰখানালৈ পঠিওৱা হয়। ইয়াক ভিন ভিন মসৃণতাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি নোমবোৰ পৃথক কৰা হয়।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

চতুৰ্থ স্তৰ (Step IV) :

- শুং থকা সৰু ভোবোৰা নোমবোৰ (Small fluffy fibres) যাক বাৰ্চ (Burrs) বোলা হয়, সেইবোৰ নোমবোৰৰ পৰা আঁতৰাই পেলোৱা হয়।
- এই আঁহবোৰ আকৌ পৰিষ্কাৰ কৰা হয় আৰু শুকোৱা হয়।
- এতিয়া এই আঁহবোৰৰ পৰাই ঊণ সূতা (Wool) প্ৰস্তুত কৰা হয়।

পঞ্চম স্তৰ (Step V) :

- ভেড়া আৰু ছাগলীৰ প্ৰাকৃতিক নোমবোৰ (Natural fleece) সাধাৰণতে ক'লা (Black), মুগা (Brown) বা বগা (White) ৰঙৰ।
- সেই কাৰণে এইটো খাপত আঁহবোৰত বিভিন্ন ৰঙত ৰং দিয়া হয়।

ষষ্ঠ খাপ (Step VI) :

- আঁহবোৰ পোন কৰা (Straighten) হয়, ফণিওৱা (Comb) হয় আৰু পকোৱা সূতা (Yarn)লৈ ৰূপান্তৰ কৰা হয়।
- দীঘল আঁহৰ পৰা ঊণ তৈয়াৰ কৰা হয়।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

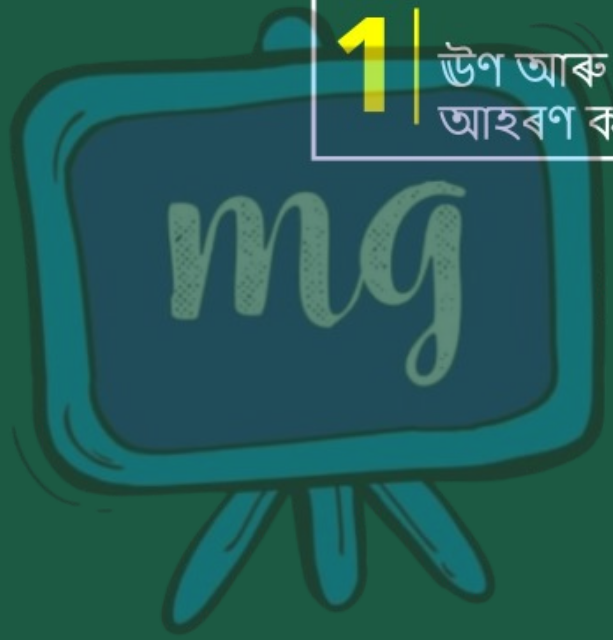
বৃত্তিগত সংকট/বিপদ

- ঊণ উদ্যোগ জীৱিকাৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ মাধ্যম।
- কিন্তু ভাগকৰা বা বৰ্গীকৰণৰ কামটো অতি বিপদজনক।
- কেতিয়াবা এনথ্ৰাক্স বেক্টেৰিয়া (Bacillus anthracis)ৰ দ্বাৰা সংক্ৰমিত হয়।
- ইয়াৰ ফলত চৰ্টাৰচ ডিজিচ (Anthrax) নামৰ এক মাৰাত্মক তেজৰ ৰোগ হয়।

মূল্যায়ন

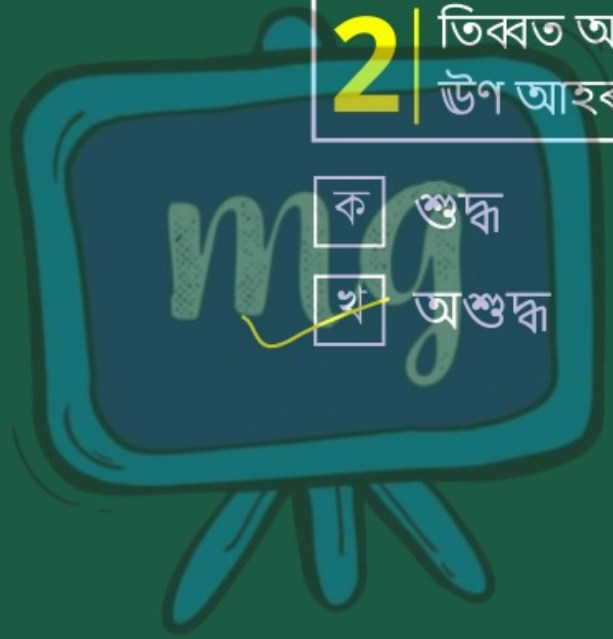

1 | ঊণ আৰু পাটৰ আঁহ .....ৰ পৰা আহৰণ কৰা হয়।

মূল্যায়ন

2 তিব্বত আৰু লাডাখত এংগোৰা ছাগলীৰ পৰা ঊণ আহৰণ কৰা হয়।

ক শুদ্ধ

খ অশুদ্ধ

মূল্যায়ন

3 তলৰ কোনবোৰ প্ৰাণীৰ পৰা ঊণ পোৱা যায়।

ক ভেড়া

খ ছাগলী

গ য়াক

ঘ ওপৰৰ সকলোবোৰ